

OTMlarda OMMAVIY SPORT TADBIRLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISHNING TAVSIFI

Boymuratov Botirjon Nizomiddinovich

TTYSI, "Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası" dotsenti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20640378>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 1-iyun 2026 yil
Ma'qullandi: 5-iyun 2026 yil
Nashr qilindi: 11-iyun 2026 yil

KEY WORDS

oliy ta'lim muassasasi, ommaviy sport, sport tadbirlari, boshqaruv, jismoniy tarbiya, sog'lom turmush tarzi, talabalar, sport faoliyati.

ABSTRACT

Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sport tadbirlarini tashkil etish va boshqarishning nazariy hamda amaliy jihatlari yoritilgan. Talabalar o'rtasida sog'lom turmush tarzini shakllantirish, jismoniy faollikni oshirish va sport madaniyatini rivojlantirishda ommaviy sport tadbirlarining ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, sport tadbirlarini rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va baholash bosqichlari hamda boshqaruv mexanizmlarining samaradorligi ko'rib chiqilgan.

Kirish. Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida talabalarning jismoniy faolligini oshirish, sog'lom turmush tarzini shakllantirish hamda bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, ommaviy sport tadbirlarini samarali tashkil etish va boshqarish muhim ahamiyat kasb etadi. Ommaviy sport tadbirlari nafaqat talabalarning jismoniy rivojlanishiga, balki ularning ijtimoiy faolligi, liderlik qobiliyati va jamoada ishlash ko'nikmalarining shakllanishiga ham xizmat qiladi.

Ommaviy sport tadbirlarining mazmuni va ahamiyati. Ommaviy sport tadbirlari keng qatlamdagi talabalarni sport faoliyatiga jalb qilishga qaratilgan musobaqalar, spartakiadalar, sport bayramlari, sog'lomlashtirish aksiyalari va turli sport festivallaridan iboratdir. Ushbu tadbirlarning asosiy maqsadi talabalarda jismoniy tarbiya va sportga bo'lgan qiziqishni kuchaytirish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish hamda sport madaniyatini rivojlantirishdan iborat. Oliy ta'lim muassasalarida muntazam ravishda tashkil etiladigan sport tadbirlari quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Talabalar salomatligini mustahkamlash;
- Jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish;
- Sportga qiziqishni kuchaytirish;
- Talabalar o'rtasida do'stlik va hamjihatlikni rivojlantirish;
- Iqtidorli sportchilarni aniqlash va qo'llab-quvvatlash.

Sport tadbirlarini tashkil etish bosqichlari. Ommaviy sport tadbirlarini samarali tashkil etish bir necha bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Rejalashtirish bosqichi. Bu bosqichda tadbirning maqsadi, vazifalari, muddati, joyi va ishtirokchilari aniqlanadi. Shuningdek, tashkiliy qo'mita tuziladi va tadbir dasturi ishlab chiqiladi.

2. Tashkiliy tayyorgarlik bosqichi. Mazkur bosqichda sport inshootlari tayyorlanadi, zarur sport jihozlari bilan ta'minlanadi, hakamlar hay'ati shakllantiriladi va xavfsizlik choralari belgilanadi.

3. Tadbirni o'tkazish bosqichi. Tadbir belgilangan dastur asosida amalga oshiriladi. Ishtirokchilarning faol ishtiroki, hakamlik jarayonining adolatliligi va tashkiliy ishlarning muvofiqlashtirilishi muhim hisoblanadi.

4. Nazorat va baholash bosqichi. Tadbir yakunida natijalar tahlil qilinadi, kamchiliklar aniqlanadi va kelgusidagi sport tadbirlarini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Ommaviy sport tadbirlarini boshqarish mexanizmlari. Sport tadbirlarini boshqarish jarayoni quyidagi asosiy funksiyalarni o'z ichiga oladi:

- Rejalashtirish;
- Tashkil etish;
- Muvofiqlashtirish;
- Nazorat qilish;
- Tahlil va baholash.

Boshqaruvning samaradorligi sport klublari, yoshlar tashkilotlari, fakultetlar va jismoniy tarbiya kafedalarining hamkorligiga bog'liq. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish sport tadbirlarini boshqarish sifatini yanada oshiradi.

Xulosa. Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sport tadbirlarini tashkil etish va boshqarish talabalar salomatligini mustahkamlash, ularning jismoniy faolligini oshirish hamda sog'lom turmush tarzini qaror toptirishning muhim omillaridan biridir. Sport tadbirlarini ilmiy asosda rejalashtirish va samarali boshqarish talabalarning sportga bo'lgan qiziqishini oshirishga, yoshlar orasida sog'lom muhitni shakllantirishga va sport sohasining rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining sportni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Salomov R.S. Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati. – Toshkent.
4. Kerimov F.A. Sport menejmenti asoslari. – Toshkent.
5. Matveyev L.P. Теория и методика физической культуры. – Москва.